

Rapport

Datum: 25 januari 2011

Rapportnummer: 2011/022

Klacht

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Beoordeling

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Conclusie

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Onderzoek

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.

Bevindingen

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, vestiging Den Bosch, sinds het aantreden van een nieuwe gezinsvoogd in november 2008 een geheel andere weg is ingeslagen, door opnieuw onderzoek te doen naar de geestelijke toestand van verzoekster en de geschiktheid van de hoofdverblijfplaats van twee van haar drie kinderen bij haar. Dit, terwijl het gerechtshof te Den Bosch al bij eindbeschikking van 3 april 2008 heeft besloten dat de kinderen hun hoofdverblijfplaats bij moeder hebben. Verzoekster stelt dat dit veel onrust veroorzaakt, vooral bij de kinderen.

Verder klaagt verzoekster erover dat deze gezinsvoogd haar vragen en verzoeken over de gezondheid en het welzijn van haar kinderen niet tot nauwelijks heeft beantwoord.

Voorts klaagt verzoekster erover dat deze gezinsvoogd nauwelijks tot geen contact met haar en/of haar kinderen heeft, en haar verzoek om hierin verbetering te brengen heeft genegeerd.

Ten slotte klaagt verzoekster erover dat het Bureau Jeugdzorg bij brief van 21 januari en 7 juli 2009 heeft geweigerd om een andere gezinsvoogd aan haar gezin toe te wijzen.

Algemeen

Een echtscheiding is vaak een emotioneel ingrijpende gebeurtenis. Zeker als er kinderen bij betrokken zijn. De ouders kunnen ernstige strijd met elkaar (blijven) hebben, waar het

kind niet zelden de negatieve gevolgen van ondervindt. In deze zaak zijn de drie kinderen van verzoekster vanwege deze strijd onder toezicht gesteld van een Bureau Jeugdzorg. De rechter heeft vervolgens bepaald bij wie de kinderen gingen wonen. In tweeënhalft jaar tijd heeft het Bureau Jeugdzorg drie verschillende gezinsvoogden aan het gezin toegewezen. Met de derde gezinsvoogd kreeg verzoekster problemen, omdat deze in twijfel trok of de hoofdverblijfplaats van de kinderen wel bij haar moest blijven. Over deze gezinsvoogd heeft verzoekster dan ook meerdere klachten.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de gebeurtenissen die, voor zover van belang voor het onderzoek naar de in de klacht genoemde gedragingen, hebben plaatsgevonden na de echtscheiding van verzoekster.

Feiten

1. De ondertoezichtstelling

Verzoekster is in 2005 gescheiden van de vader van haar kinderen en heeft samen met hem het ouderlijk gezag over drie kinderen, in dit rapport genaamd X, Y en Z. Verzoekster verrichtte altijd de dagelijkse verzorging van de kinderen, maar tijdens de echtscheiding nam de vader de kinderen mee, zij woonden toen bij hem. In de echtscheidingsbeschikking werd vastgelegd dat alle drie de kinderen in afwachting van een onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming voorlopig hun hoofdverblijfplaats kregen bij vader. In mei 2005 werd verzoekster ernstig ziek.

Vanwege de voortdurende strijd tussen de ouders over de hoofdverblijfplaats van de kinderen, werden deze kinderen op 20 maart 2006 onder toezicht gesteld van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant. Als gezinsvoogd werd de heer I. aangewezen.

2. Rechterlijke beslissing over de hoofdverblijfplaats van de kinderen

Op 14 juli 2006 besloot de rechter dat de kinderen X en Y bij moeder gingen wonen en het kind Z bij vader. De rechter overwoog daarbij onder meer het volgende:

"Volgens de rapportage van de gedragsdeskundige (van de Raad voor de kindbescherming; N.o.) hebben beide ouders over het geheel gezien een heel goed contact met alledrie de kinderen. De vrouw heeft er volgens de rapportage blijk van veel van de kinderen te houden en hen goed te kennen. Ze functioneert bovendien heel sterk als opvoeder, ze is zorgzaam, heeft overzicht van waaruit ze ordent en regisseert, ze geeft structuur door duidelijk te zijn over de regels, ze geeft regels aan en is consequent in het handhaven daarvan. Ze benoemt gewenst en ongewenst gedrag heel concreet en gebruikt metacommunicatie om het gedrag van de kinderen te reguleren. Ze stimuleert de band tussen de kinderen. De vrouw ziet heel veel en is op adequate wijze helpend en responsief, ze creëert een goede sfeer, steunt de kinderen, is lief en geeft de kinderen veel stimulansen en complimenten.

De man creëert een wat lossere sfeer, zonder de controle kwijt te raken. De man hanteert duidelijk minder regels. Hij laat de kinderen meer hun gang gaan en is niet altijd consequent. De man lijkt ook minder te zien wat er gebeurt, althans hij grijpt minder vaak in. De man is wat onduidelijker in het geven van opdrachten en hij maakt ook minder van de opdrachten, zet er meer zijn persoonlijke stempel op. Er is minder affectieve aandacht en bevestiging van de man naar de kinderen, maar de man is er wel als de kinderen zelf zijn aandacht en troost vragen. De man is minder responsief-complimenteus.

Op grond van haar waarnemingen concludeert de gedragsdeskundige dat beide ouders in principe voldoende pedagogisch vaardig zijn, doch dat de vrouw over ruimere opvoedingsvaardigheden beschikt. Zij lijkt, over het geheel bezien, en breder repertoire te hebben aan sociale en opvoedingsvaardigheden. Vooral haar bijdrage in het metacommunicatieve acht de gedragsdeskundige zeer waardevol voor de kinderen (c.q. voor het helder krijgen wat zij zelf denken, voelen en doen), terwijl de man meer zijn eigen gevoel inbrengt. De vrouw lijkt, meer dan de man, in staat te zijn een neutraal-positieve houding aan te nemen jegens de andere ouder.

Op grond van het vorenstaande concludeert de rechtbank dat beide ouders in principe als opvoeder over voldoende pedagogische kwaliteiten beschikken.

De rechtbank stelt vast dat de kinderen reeds geruime tijd bij de man verblijven, alsmede dat er volgens de raad geen aanwijzingen zijn dat de kinderen zich niet prettig voelen in de opvoedingssituatie bij de man. Bij de man kunnen de kinderen gezamenlijk opgroeien en continuering van het verblijf bij de man betekent dat de kinderen een ingrijpende verandering met alle spanningen van dien bespaard blijft. Daar staat evenwel tegenover dat de man niet in staat is de vrouw een plek in het leven van de kinderen (te geven; N.o.) en dat in extreme mate. De raad constateert dat de man de vrouw systematisch kwalificeert als psychiatrisch en potentieel gevaarlijk voor de kinderen. Hij duldt niet dat de vrouw ongebegeide omgang heeft met de kinderen en hij staat niet toe dat de vrouw op enigerlei wijze betrokken wordt bij het leven van de kinderen en de te nemen beslissingen ten behoeve van de kinderen.

Uit de rapportage van de Viersprong (psychotherapeutisch centrum; N.o.) blijkt dat de man de kinderen betreft in de partnerstrijd, zo komt naar voren dat de man zaken aangaande de vrouw met de kinderen bespreekt, hij is van mening daarin eerlijk te moeten zijn tegen de kinderen. De Viersprong stelt dat de man tekort schiet in zijn vaardigheden betreffende het creëren van een steunende rol in het contact tussen de kinderen en hun moeder. De man kan en wil geen steun zijn voor de kinderen in relatie tot hun moeder. Steun wordt door hem ingevuld als: niet meer naar moeder gaan. Zijn mogelijkheden om de kinderen te ondersteunen bij aanwezige loyaliteitsproblematiek wordt door de Viersprong als gering ingeschat. Evenmin acht de Viersprong de man in staat met de vrouw in overleg te treden over de verzorging en opvoeding van de kinderen.

De rechtbank merkt allereerst op dat het (omvangrijke) dossier in deze geen aanknopingspunten biedt voor de veronderstelling van de man dat bij de vrouw sprake is van psychiatrische problematiek. Op grond van de houding van de man als vooromschreven valt te vrezen dat de kinderen zonder hun moeder zullen opgroeien, althans dat zij slechts een zeer marginale rol in hun leven zal kunnen vervullen. Weliswaar is sedert enkele maanden een ondertoezichtstelling van kracht, doch uit het ter zitting verhandelde kwam naar voren dat ook de gezinsvoogd tot op heden nog niet heeft kunnen bewerkstelligen dat de vrouw door de man naar behoren in het leven van de kinderen wordt betrokken.

De vraag is of de kinderen beter af zullen zijn bij de vrouw. Zoals hiervoor overwogen beschikt zij over voldoende pedagogische vaardigheden om de dagelijkse zorg voor de kinderen op zich te nemen. Zij heeft een goede band met de kinderen, zo komt uit de rapportage van de gedragsdeskundige van de raad, alsmede uit de verslaglegging door Kompaan (gezinshulpverlener; N.o.) naar voren. Hoewel ook de vrouw de partnerstrijd niet los kan laten ziet de rechtbank in de raadsrapportage aanknopingspunten voor de veronderstelling dat de vrouw in staat zal zijn om de kinderen daarmee minder te belasten dan de man thans doet. De rechtbank leidt dit onder andere af uit het gegeven dat de vrouw, blijkens haar uitlatingen (...) weet hoe zij de kinderen buiten het conflict dient te houden en hoe zij de kinderen kan steunen. Ook geeft zij er blijk van de kinderen in de gelegenheid te willen stellen omgang met de man te hebben. De rechtbank is zich ervan bewust dat de uitlatingen van de vrouw deels een theoretisch gehalte hebben nu zij sedert de echtscheiding niet de dagelijkse zorg voor de kinderen heeft gehad. Dit neemt niet weg dat de vrouw inziet dat het in het belang van de kinderen is dat de man een plek in het leven van de kinderen krijgt. Daarenboven is thans sprake van een ondertoezichtstelling zodat de gezinsvoogd de vrouw kan ondersteunen in het hieraan gestalte geven.

Op grond van het bovenstaande concludeert de rechtbank dat beide ouders in staat zijn de kinderen op goede wijze een hoofdverblijfplaats te bieden, doch dat de kinderen, wanneer zij bij de vrouw wonen, met beide ouders kunnen opgroeien, terwijl te vrezen valt dat de kinderen, wanneer zij bij de man wonen, nauwelijks een band en contact met hun moeder zullen hebben. Derhalve zal de rechtbank, in afwijking van het advies van de raad, het hoofdverblijf van de kinderen bij de vrouw bepalen, evenwel met inachtneming van het navolgende.

Gelet op de verstoorde verhouding van Z en zijn moeder, acht de rechtbank het in het belang van Z dat hij, zoals ook ter zitting door de vrouw gesuggereerd, voorlopig zijn hoofdverblijfplaats bij de man houdt, zodat in alle rust kan worden gewerkt aan het herstel van de relatie met zijn moeder.

De onderhavige beschikking wordt bij vervroeging uitgesproken teneinde X en Y in de gelegenheid te stellen nog tijdens de zomervakantie over te gaan naar de vrouw en het nieuwe schooljaar daar te starten. De rechtbank realiseert zich dat de overgang van X en

Y naar de vrouw voor hen ingrijpend is, terwijl het de vraag is of vader, gelet op het hiervoor overwogene, in staat zal zijn hierbij de nodige ondersteuning te bieden. Nu de kinderen onder toezicht staan van de Stichting Bureau Jeugdzorg, vertrouwt de rechtbank erop dat de gezinsvoogd een en ander in goede banen zal leiden."

3. Plannen van aanpak van februari 2008

In de plannen van aanpak voor X en Y van februari 2008, vermeldde gezinsvoogd I. dat X en Y een positieve ontwikkeling doormaakten na de overgang van vader naar moeder. Moeder stelde vader in de gelegenheid om een positief contact met vader te onderhouden. Er kwam meer rust in het leven van de kinderen, de aanvankelijk zorgelijke signalen waren verminderd en het klachtgedrag was afgenomen. De betrokken hulpverleners, de artsen en de school waren positief over de ontwikkelingen. Bureau Jeugdzorg was dan ook van mening dat de opvoedingssituatie bij moeder recht deed aan een adequate ontwikkeling van X en Y.

Ten aanzien van het beoogde doel om de ouders met de gezinsvoogd te laten samenwerken om de bedreigende situatie voor de kinderen op te heffen en het beoogde doel om de kinderen een positief en onbelast contact te laten hebben met beide ouders, werd in het plan van aanpak vermeld dat de ouders aanvankelijk hadden samengewerkt om de bedreigde ontwikkeling voor hun kinderen op te heffen. Moeder had deze samenwerking gecontinueerd, maar vader was toenemend teleurgesteld geraakt in de opstelling van Bureau jeugdzorg. Bij de evaluaties van de forensisch mediation en het hulpverleningscentrum had vader deze teleurstelling uitgesproken. Tegelijkertijd ging vader zijn eigen koers varen en betrok de gezinsvoogd niet meer bij de kinderen. Vader was onverminderd de overtuiging toegedaan dat de kinderen het beste door vader konden worden opgevoed. Uit het feit dat vader nadrukkelijk stelde dat de kinderen voldoende toegerust waren om zelf te kunnen oordelen en beslissen over vaststelling van het hoofdverblijf en inrichting van de opvoedingssituatie, mocht worden afgeleid dat hij dit besprak met de kinderen. Hij had de kinderen ook betrokken bij een individueel gesprek met zijn advocaat over dit onderwerp. Door deze opstelling gaf vader er blijk van onvoldoende in staat te zijn om zijn persoonlijke visie op de pedagogische vaardigheden van moeder los te maken van het belang van de kinderen om een adequaat contact met moeder te onderhouden. De kinderen ontvingen geen adequaat signaal van vader met als gevolg dat de opvoedingssituatie bij moeder onder druk kwam te staan. Bureau Jeugdzorg vond dit een ernstige situatie. Vader deed op die manier een te groot beroep op de loyaliteit van de kinderen. Ouders moeten namelijk samen afspraken maken en kinderen moeten duidelijkheid en grenzen aangereikt krijgen van hun ouders waarbinnen ze kunnen functioneren. Bureau Jeugdzorg achtte de verlenging van de ondertoezichtstelling nog wel noodzakelijk om de ontwikkeling van X en Y nauwgezet te kunnen blijven volgen, aldus de plannen van aanpak van februari 2008.

4. Rechterlijke beslissing in hoger beroep over de hoofdverblijfplaats van de kinderen

X en Y gingen in augustus 2006 bij verzoekster wonen. De oudste zoon, Z, bleef bij zijn vader, maar werd begin 2008 uit huis geplaatst om vanuit een neutrale plek contactherstel met zijn moeder te realiseren.

Vervolgens liet vader via hoger beroep weten het niet eens te zijn met de beslissing van de rechter om de kinderen X en Y bij hun moeder te laten wonen. Het gerechtshof besloot op 3 april 2008 echter dat de eerdere beslissing van de rechter over de hoofdverblijfplaats van de kinderen, een juiste was. Het hof overwoog daartoe onder meer het volgende:

"De vader heeft zijn beslissing om alsnog niet in te stemmen met het hoofdverblijf bij de moeder ter zitting aldus toegelicht, dat hij van mening is dat hij de kinderen moet steunen in de door hen herhaaldelijk geuite wens om bij hem te wonen. De vader meent dat hij deze wens niet kan negeren.

Het hof overweegt dat X en Y ten tijde van het verhoor weliswaar wederom hebben verklaard dat zij liever bij de vader willen wonen, maar dat zij tegelijkertijd hebben aangegeven dat zij het goed hebben bij de moeder. Eén van de argumenten van X en Y om bij hun vader te willen wonen is dat zij samen willen zijn met Z. Dat laatste behoort echter in elk geval op korte termijn niet tot de mogelijkheden, gezien de (...) uithuisplaatsing van Z.

Het hof heeft daarnaast, evenals de deskundige van de stichting, de indruk dat de wens van X en Y om bij hun vader te willen wonen in hoge mate voortvloeit uit het loyaliteitsconflict waarin zij verkeren. Hun wens moet in dat licht worden gezien. Uit de stukken van de verschillende hulpverlenende instanties en uit het verhoor van de kinderen komt naar het oordeel van het hof duidelijk naar voren dat X en Y hun ouders, met name hun vader, niet tekort willen doen. De kinderen lijken tevens uit loyaliteit aan de vader zijn negatieve houding tegenover de stichting te hebben overgenomen. De vader heeft aangegeven erg teleurgesteld te zijn in de stichting en heeft de gezinsvoogdijwerker niet langer betrokken bij of geïnformeerd over de ontwikkelingen van de kinderen. De kinderen hebben tijdens het verhoor door het hof eveneens aangegeven niet tevreden te zijn over de gezinsvoogdijwerker.

Uit de vervolgplannen van aanpak van de stichting van 20 februari 2008 en de verklaring van de vader ter zitting blijkt bovendien dat de vader nadrukkelijk van mening is dat de kinderen voldoende toegerust zijn om zelf te kunnen oordelen en beslissen over hun hoofdverblijf en hun gezinssituatie en dat de vader dit kennelijk ook veelvuldig met de kinderen heeft besproken. Op deze wijze wordt eveneens een groot beroep gedaan op de loyaliteit van de kinderen.

(...) Het hof overweegt voorts dat alle hulpverlenende instanties, waaronder de kinderarts, hulpverleners (...), de stichting en de school van X en Y, een positieve ontwikkeling signaleren bij X en Y, met name sinds zij hun hoofdverblijf bij de moeder hebben. Zo blijkt

onder meer uit de vervolgplannen van aanpak van de stichting van 20 februari 2008 dat X en Y zich minder bekneld voelen tussen hun ouders en dat zij weer toekomen aan andere voor hen belangrijke zaken. Mede door een neutrale opstelling van de moeder en doordat de moeder openstaat voor contacten van X en Y met de vader, krijgen X en Y nu de kans om hun beeldvorming over hun ouders bij te stellen en hebben zij profijt van de ruimte die geboden wordt om met beide ouders een goed contact te onderhouden. In hun gedrag is tevens toenemend enthousiasme en ontspanning waarneembaar. Met beide kinderen gaat het goed op school.

(...)

Concluderend is het hof van oordeel dat continuering van de opvoedingssituatie bij de moeder recht doet aan een adequate ontwikkeling van X en Y en aan een zo positief en onbelast mogelijk contact van die kinderen met beide ouders.

Mede gelet op het feit dat de overgang van X en Y van de vader naar de moeder een emotioneel proces is geweest, op het feit dat zij inmiddels al anderhalf jaar hun hoofdverblijf bij de moeder hebben en gezien de positieve ontwikkeling die zij doormaken, is het hof van oordeel dat de huidige situatie het meest recht doet aan het belang van X en Y en dat deze situatie niet gewijzigd dient te worden."

5. Vervanging gezinsvoogden

Omdat de vader van de kinderen geen contact wilde met gezinsvoogd I., werd deze in mei 2008 vervangen door gezinsvoogd P. Wegens langdurige ziekte van P. werd deze gezinsvoogd in november 2008 in eerste instantie tijdelijk vervangen door gezinsvoogd R. In diezelfde tijd werd kind Z teruggeplaatst bij vader.

6. Verzoek om andere gezinsvoogd en reactie hierop

In een bemiddelingsgesprek tussen verzoekster en Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant op 13 januari 2009 verzocht verzoekster om een andere gezinsvoogd dan mevrouw R.

In reactie hierop liet de teammanager van het Bureau Jeugdzorg verzoekster bij brief van 21 januari 2009 onder meer het volgende weten:

"Na zorgvuldige overweging heb ik namens Bureau Jeugdzorg besloten niet over te gaan tot de aanstelling van een andere gezinsvoogd en wel om de volgende redenen:

Al eerder is geconcludeerd dat het niet in het belang is van uw kinderen dat betrokken hulpverleners wijzigen. Uit de informatie van Bureau Jeugdzorg blijkt dat er sprake is van een goed contact tussen mevrouw R. en de kinderen.

Vooralsnog zijn de werkzaamheden van mevrouw R. in het kader van waarneming. Helaas kan ik u nog geen duidelijkheid verschaffen wanneer mevrouw P. haar werkzaamheden zal hervatten en of dit dan ook betekent dat zij weer als gezinsvoogd van uw kinderen zal gaan fungeren.

Mevrouw R. werkt conform de visie van Bureau Jeugdzorg, zoals vastgelegd in het plan van aanpak welke op korte termijn opnieuw zullen worden opgesteld.

Mevrouw R. voert momenteel tijdelijk op een zeer intensieve wijze tevens taken uit, welke Bureau Jeugdzorg momenteel in het belang van de kinderen acht, maar niet gebruikelijk behoren tot het takenpakket van de gezinsvoogd.

Bureau Jeugdzorg is tevens van mening dat het daarbij van belang is dat betreffende gezinsvoogd direct anticipeert op de huidige zorgpunten en daarbij kennis heeft van het complexe dossier."

7. Plannen van aanpak van maart 2009

In de plannen van aanpak voor X en Y, die in maart 2009 door gezinsvoogd R. waren opgesteld, valt hetzelfde te lezen als hetgeen gezinsvoogd I. in de plannen van aanpak van 2008 had meegedeeld. R. had de plannen van aanpak ten aanzien van X en Y aangevuld met de mededeling dat zij incidenteel last hadden van gevoelens van angst. Daarnaast bleven zij uitspreken dat zij bij vader wilden wonen, aldus de plannen van aanpak van maart 2009.

8. *Rechtszitting verlenging ondertoezichtstelling*

Op 26 maart 2009 vond een rechtszitting plaats over de verlenging van de ondertoezichtstelling van de kinderen. In het proces-verbaal van deze zitting is onder meer opgenomen dat gezinsvoogd R. van mening was dat X en Y regelmatig angstig waren. Zij vroeg zich af wat er achter dit gedrag zat. Bureau Jeugdzorg zou hiermee aan de slag gaan. Volgens R. waren de ouders ontzettend verschillend. Zwart wit gesteld voedde vader op met zijn hart en moeder met haar hoofd. X en Y hadden behoefte aan een beetje warmte. Het sociale en emotionele stuk kwamen de kinderen bij hun moeder tekort. R. gaf het voorbeeld aan dat Z een keer ziek was bij zijn vader. Het duurde een paar dagen, waardoor vader de huisarts wilde inschakelen. Moeder verwachtte dan dat vader haar eerst zou bellen om samen te beslissen om de huisarts te bellen. Dat kon volgens R. gewoon niet. Moeder wilde in alles zeggenschap. Als R. soms iets zei, dan pakte moeder dit anders op. Moeder had ook wel eens een gesprek opgenomen. Ook dat kon gewoon niet. Moeder was heel achterdochtig en dat maakte het zo lastig. Ze was zo ook naar de kinderen toe. Volgens moeder zou R. druk op de kinderen leggen. Hoe de kinderen van moeder of van vader afscheid namen was een groot verschil, wat schrijnend was om te zien, aldus R. Voorts gaf R. aan dat er een psychiatrisch rapport moest zijn van moeder

over de tijd voor de ondertoezichtstelling. R. gaf hierbij aan dat Bureau Jeugdzorg graag zou willen zien dat moeder zich opnieuw zou willen laten onderzoeken. Volgens haar zou ook onderzocht moeten worden of de kinderen X en Y ook bij vader zouden kunnen gaan wonen. De kinderen hadden gelukkig grote cognitieve vaardigheden en konden zich goed redden, maar het sociaal emotionele kwamen ze bij moeder tekort.

Voorts gaf gezinsvoogd R. aan dat moeder alles opschreef. Na ieder gesprek kreeg R. drie á vier mailtjes over de zorgen die moeder had. Het ging niet om de inhoud, maar alles moest op papier komen. Zij bespraken alles, zetten dit op papier, maar toch bleef moeder mailtjes sturen. Mailtjes van vader wilde verzoekster ook ontvangen, maar van vader kreeg R. geen mailtjes van dien aard, aldus de inhoud van het proces-verbaal van de rechtszitting.

Op verzoek van gezinsvoogd R. besloot de rechter op 9 april 2009 dat verzoekster en de vader van de kinderen een psychologisch/psychiatrisch onderzoek dienden te ondergaan.

9. Zorgen klachtencommissie om uitlatingen gezinsvoogd R.

Verzoekster diende twaalf klachten in bij de klachtencommissie van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant over de werkwijze van gezinsvoogd R. In haar oordeel van 27 mei 2009 achtte de klachtencommissie tien van de twaalf klachten ongegrond.

Wel verzocht de klachtencommissie het Bureau Jeugdzorg in een aanbeveling nadrukkelijk aandacht voor de uitlatingen van de gezinsvoogd dat verzoekster paranoïde en achterdochtig was. De commissie was van mening dat dit soort uitlatingen niet in het belang waren van een werkbare relatie tussen verzoekster en de gezinsvoogd.

10. Nogmaals verzoek om andere gezinsvoogd en reactie hierop

Op 23 juni 2009 verzocht verzoekster het Bureau Jeugdzorg opnieuw om een andere gezinsvoogd aan haar gezin toe te wijzen. Zij was van mening dat R. handelde in strijd met de beslissingen van de rechter, zonder hier een goede motivering voor te hebben. Zij stelde met kwaliteitsmanager T. van het Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant te hebben gesproken en had hem verteld over de zorgen van de klachtencommissie ten aanzien van gezinsvoogd R. en over de negatieve reacties van de kinderen op R. Volgens verzoekster wilden de kinderen namelijk geen contact meer met de gezinsvoogd hebben. Verzoekster had totaal geen vertrouwen meer in gezinsvoogd R. en zag ook geen resultaat in haar pogingen om de relatie te verbeteren. Verzoekster deelde Bureau Jeugdzorg mee dat de kwaliteitsmanager haar hierop het advies zou hebben gegeven om een andere gezinsvoogd te vragen.

De teammanager van gezinsvoogd R. deelde hierop bij brief van 7 juli 2009 aan verzoekster mee dat ook hij met de heer T. had gesproken. Deze had hem echter aangegeven geen waardeoordeel te hebben uitgesproken, maar aan verzoekster slechts

te hebben aangegeven wat haar rechten en mogelijkheden waren. En onder die mogelijkheden viel het verzoek om een andere gezinsvoogd.

Verder deelde de teammanager verzoekster het volgende mee:

"U schrijft in uw brief dat X niet met mevrouw R. wil praten en dat Y haar mening over het Deltaplan niet wil geven. Over Z schrijft u dat hij in het onderzoek door het Ambulatorium vertelt dat het instanties zijn die van mening wisselen en niet ingaan op dingen die hij zegt.

Wat waar is, is dat X heeft aangegeven dat hij het laatste geplande gesprek met mevrouw R. niet door wilde laten gaan en dat Y niet op het Deltaplan wil reageren. Maar dat wil niet zeggen dat dat komt door de werkwijze van mevrouw R. Er kunnen veel andere oorzaken daarvoor zijn en mevrouw R. respecteert die wens van de kinderen. (...)

In de aanbeveling van de KC (klachtencommissie; N.o.) met betrekking tot de vermeende uitspraak van de gezinsvoogd dat u 'paranoia en achterdochtig' zou zijn, is wel enige nuance aan te brengen. Uiteraard mag een dergelijke uitspraak over cliënten niet door ons of onze medewerkers gedaan worden, daarover geen enkel misverstand. De uitspraak is in de wandelgangen van de Rechtbank door een van onze zittingsvertegenwoordigers gedaan en mevrouw R. heeft deze onterechte uitspraak benadrukt in het daarop volgende gesprek met u. Zoals de directie in haar brief aan u meldt, heb ik mevrouw R. daarop aangesproken. Namens haar en mij onze excuses hiervoor.

(...)

Over de werkrelatie tussen uw kinderen en mevrouw R. heb ik eerder al iets geschreven, over de werkrelatie tussen u en mevrouw R. zou ik willen zeggen dat dit over een relatie tussen twee partijen gaat. U legt blijkbaar eenzijdig de schuld daarvoor bij mevrouw R. Ik kom echter tot de conclusie, na lezing van stukken, contactjournaals, uitspraak van de KC en overleg met mijn collega (...), dat mevrouw R. met een zeer grote inzet (ruim meer dan gemiddeld) en op een uiterst integere en betrokken wijze invulling geeft aan haar taken. Dit geldt voor alle zaken die zij als gezinsvoogd onder haar hoede heeft of in het verleden heeft gehad. Ik zie dan ook geen enkele reden om haar te vervangen door een nieuwe gezinsvoogd. Sterker nog, ik zie dat daar op dit moment grotere risico's aan verbonden zijn. De continuïteit van de hulpverlening is m.i. van groot belang, nu we een nieuwe onderzoeksfase in gaan. Zoals ik al eerder schreef, heeft de heer T. naar zijn eigen mening geen advies gegeven, hij heeft u slechts uitgelegd wat verschillende mogelijkheden en procedures zijn.

Mijn besluit is dat ik geen nieuwe gezinsvoogd zal toewijzen.

Wij hebben, als altijd, nadrukkelijk de intentie om open en transparant met ouders om te gaan, waarbij de belangen van de kinderen altijd leidend zijn. Dat neemt niet weg dat er visieverschillen kunnen bestaan in wat dan het beste voor de kinderen is. Ik hoop en

vertrouw erop dat de contacten tussen u en de gezinsvoogd in deze sfeer kunnen verlopen. Open, en met respect voor mogelijke visieverschillen."

Visie verzoekster

Verzoekster is van mening dat gezinsvoogd R. vanaf november 2008 handelde vanuit haar eigen visie. Deze was echter in tegenspraak met de eerdere aanpak van Bureau Jeugdzorg. R. stelde hierbij dat er een visieverschil bestond tussen de voogden. Echter, de visie van de vorige twee voogden kwam overeen met de visies en zorgen van de betrokken instanties, de rechtbanken en de forensisch mediator. Ondanks dat het goed ging met de kinderen, wat ook werd bevestigd in de plannen van aanpak, besloot gezinsvoogd R. dat de kinderen beter bij vader konden gaan wonen. Zonder enige ondersteuning van de plannen van aanpak liet zij dit ter zitting van 26 maart 2009 opeens weten. De zorgen omtrent de houding van vader over moeder ten opzichte van de kinderen, zoals het psychiatrisch achten van moeder en haar opvoedingskwaliteiten als onvoldoende bestempelen, waardoor de kinderen in een loyaliteitsconflict kwamen, werden door gezinsvoogd R. niet serieus genomen of ontkend. Zij volgde haar eigen visie, zonder de eerder door instanties uitgesproken zorgen in ogenschouw te nemen. Deze visie had negatieve gevolgen voor de kinderen. De kinderen voelden constant de onrust en voelden zich niet gehoord. Verder had R. weinig tot geen contact met de kinderen, zodat het onmogelijk was om de juiste hulp aan de kinderen te bieden. Wel achtte R. zich in staat om over hun welzijn te kunnen oordelen.

Verder stelde verzoekster dat zij in juli 2009 meerdere e-mailberichten naar gezinsvoogd R. stuurde met vragen over het welzijn van Z, omdat de vader haar niet inlichtte hierover. Ook stuurde verzoekster meerdere e-mailberichten aan de gezinsvoogd met de vraag hoe zij de communicatieproblemen met de kinderen ging oplossen.

Zij kreeg op haar vragen en verzoeken echter geen inhoudelijke reactie, aldus verzoekster.

Visie Bureau Jeugdzorg

Het bestuur van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant achtte de klachten van verzoekster niet gegrond. Voor de motivering werd verwezen naar de verklaring die gezinsvoogd R. aan medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman had afgelegd.

Deze gezinsvoogd verklaarde onder meer dat zij in het najaar van 2008 betrokken raakte bij het gezin van verzoekster. In het najaar van 2008 moest een beslissing worden genomen over de terugplaatsing van Z. Er moest worden besproken of hij bij vader of bij moeder zou worden geplaatst. Hieromtrent moest een evaluatiegesprek plaatsvinden, wat in november 2008 is gebeurd. Bij haar aantreden had R. zowel vader als moeder benaderd om kennis te maken. Door moeder werd R. direct uitgenodigd, maar van vader hoorde zij niets. R. is bij moeder op huisbezoek geweest. Bij vader heeft zij spontaan bij zijn woning

aangebeld, waarna hij haar alsnog ontving. De dag erop is R. nog een keer bij vader geweest waar zij alle drie de kinderen ontmoette. Zij waren vanwege de omgangsregeling die dag allemaal bij vader.

Omdat Z een duidelijke voorkeur uitsprak om weer bij vader te gaan wonen, en er verder geen contra-indicaties aanwezig waren, is hij weer bij vader geplaatst. Z wilde wel met zijn broer en zus verenigd worden, maar niet bij moeder thuis. Verzoekster wilde niet dat de oudste zoon weer bij vader werd geplaatst, omdat dit volgens haar het contact tussen haar en haar zoon zou bemoeilijken. Zij zou hierdoor geen zicht meer hebben op haar zoon, omdat vader haar nergens bij betrok.

Ondanks dat de zorginstelling aangaf dat Z daar klaar was, is toen de regeling getroffen dat Z daar nog een poosje bleef, en via een steeds meer uitgebreide omgangsregeling langzaam bij zijn vader ging wonen. De ouderbegeleidster, die sinds mei 2008 binnen het gezin was aangesteld, was twee keer per week bij vader aanwezig om de terugplaatsing te begeleiden en om te kijken of het goed ging. Ook bij moeder thuis was ouderbegeleiding, maar moeder heeft in de zomer van 2008 besloten dat zij geen prijs meer stelde op deze begeleiding. De ouderbegeleider kwam ook niet verder met de begeleiding van moeder, omdat die erg sturend optrad. R. bedoelde hiermee dat het altijd zo moest gaan als verzoekster dat wilde en zoals in haar straatje paste.

Verklaring van de gezinsvoogd R. tegenover medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman

R. deelde mee dat zij in het begin slechts waarnemend gezinsvoogd was en bij de zaak werd betrokken vanwege de terugplaatsing van Z. Omdat het slechts tijdelijk was, was het niet praktisch voor R. om zich ook te verdiepen in de niet actuele dossiers over alle onderzoeken, mediation en klachten gedurende de voorgaande jaren.

Bij haar eerste contact met de kinderen bij vader vertelden de kinderen haar dat zij bij vader wilden wonen, omdat zij problemen hadden met moeder. Zij voelden zich daar niet veilig. R. bedoelde hiermee dat verzoekster onverwacht en zonder aanleiding heel heftig naar de kinderen kon reageren. Dit soort situaties met hun moeder hadden zij ook in schriftjes opgeschreven. Vader was bij dit gesprek met de kinderen niet aanwezig. Hij was naar boven gegaan om haar vrijuit met de kinderen te laten praten. R. is verder niet op deze verhalen ingegaan, maar toen bleek dat zij gezinsvoogd bleef, is zij zich hier wel in gaan verdiepen, en maakte zij zich ernstige zorgen. Het onvoorspelbare gedrag van verzoekster kwam volgens R. voort uit een soort onmacht. Als het haar te veel werd, overzag zij de situatie niet meer.

De ondertoezichtstelling was noodzakelijk, omdat X en Y in hun veiligheid en ontwikkeling werden bedreigd. Zij moesten bij verzoekster op hun hoede zijn en vluchtten hierdoor regelmatig uit angst voor hun moeder naar hun kamer. Op basis van haar gesprekken met

de ouders en de kinderen en de informatie van de ouderbegeleidster had R. er geen goed gevoel over hoe het met de kinderen ging bij verzoekster. Zo gaven X en Y zelfs in het bijzijn van verzoekster aan dat ze bij vader wilden wonen.

Het eerste contact met verzoekster verliep prima. Haar verhaal was heel begrijpelijk en aannemelijk. Maar bij het tweede contact viel het R. echter op dat zij een eigen agenda had. Zij had bijvoorbeeld overal documenten neergelegd die in haar voordeel spraken. Op de vraag van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman of R. ook stukken van verzoekster kende, die niet in haar voordeel spraken, antwoordde zij dat zij deze niet had. R. wilde hiermee slechts aantonen hoe verzoekster probeerde de zaak te beïnvloeden.

Het viel R. op dat verzoekster altijd maar doorging totdat zij haar gelijk haalde, terwijl vader het meer over zich heen liet komen. Zo had verzoekster het ook voor elkaar gekregen dat de twee kinderen weer bij haar werden geplaatst. Vader handelde veel meer in het belang van de kinderen. R. vond dat vader met zijn hart opvoedde, terwijl moeder dat met haar ratio deed. Alle drie de kinderen waren cognitief vaardig en het ging op school goed. Doordat moeder X en Y rationeel opvoedde en niet bij machte was om dit met haar gevoel te doen, kwamen X en Y emotioneel bij moeder veel te kort. Dit konden zij bij vader wel krijgen.

Vader en moeder diskwalificeerden elkaar. Zij waren beiden ook cognitief behoorlijk bijdehand en wisten alle wegen te bewandelen. In het belang van de kinderen handelden zij echter verschillend. Vader handelde vooral in het belang van de kinderen, terwijl verzoekster vooral aan haar eigen belang dacht. Dit was waarom R. in twijfel trok of de kinderen wel het beste af waren bij moeder. Tijdens de rechtszitting over de verlenging van de ondertoezichtstelling op 26 maart 2009 had R. daarom aan de rechter duidelijk aangegeven wat de situatie van de kinderen was. Zo noemde zij verzoekster achterdochtig en meldde zij dat Y verzoekster een lieve maar ook een enge moeder vond. R. had dergelijke dingen aangegeven, omdat de kinderrechter daar naar vroeg.

Verder had R. verzocht om een persoonlijkheidsonderzoek bij verzoekster. Verzoekster heeft toen laten weten dat vader zich dan ook moest laten onderzoeken. Vader deelde toen mee hieraan mee te willen werken in het belang van de kinderen. Op de vraag van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman waarom R. tijdens de rechtszitting over een psychiatrisch rapport uit 2006 was begonnen, deelde R. mee dat niet zij, maar vader daarover begon. De rechter stelde allerlei vragen die zij had beantwoord.

De persoonlijkheidsonderzoeken werden een aantal keer uitgesteld, omdat zowel vader als moeder fysiek ongemak kende. In januari 2010 werden de uitslagen van de onderzoeken verwacht. Aan de hand van de uitslagen zou Bureau Jeugdzorg zich beraden over te nemen vervolgstappen. Als moeder psychische problematiek zou blijken te hebben, diende te worden nagedacht over de verblijfplaats van X en Y. Hiermee wilde R. nog niet zeggen

dat dit automatisch betekende dat Bureau Jeugdzorg een verzoek tot plaatsing bij vader zou doen. Er zou dan opnieuw moeten worden afgewogen wat in het belang van de kinderen was. Als het persoonlijkheidsonderzoek geen bijzonderheden zou aantonen, kon de ondertoezichtstelling mogelijk worden beëindigd. Op de vraag van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman of haar zorgen dan ook zouden verdwijnen, deelde R. mee dat dit niet zo was, maar dat het Bureau Jeugdzorg dan niet zoveel meer kon.

Op de vraag van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman hoe haar denkwijze zich verhiel tot de rechterlijke uitspraken van 2006 en 2008, waarin werd besloten dat X en Y hun hoofdverblijfplaats bij moeder hadden, antwoordde R. dat zij inderdaad anders dacht dan hoe de rechter verzoekster destijds omschreef.

Zij keek naar wat de kinderen nodig hadden en X en Y zaten duidelijk in de knel. R. was ervan overtuigd dat X en Y bij vader niet op hun hoede hoefden te zijn; bij moeder wel, vanwege haar onmacht. Op de stelling van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman dat zij dan ook een andere visie had op de zaak dan de eerste gezinsvoogd, antwoordde R. dat zij hierover meerdere gesprekken met deze gezinsvoogd had gehad. Deze gezinsvoogd volgde de uitspraak van de rechter en zag de plaatsing van de twee kinderen bij verzoekster als een vaststaand gegeven, als het kader waarbinnen hij de ondertoezichtstelling van X en Y uitvoerde. R. zag echter redenen om hier anders over te denken en was het niet eens met de overwegingen van de rechter ten aanzien van vader en moeder. R. dacht dat moeder door haar gedrag, maar vooral doordat zij alles opschreef, deze uitspraken had beïnvloed.

Nogmaals deelde R. mee dat zij slechts in het belang van de kinderen handelde. Het liefst zou R. zien dat er positieve ontwikkelingen waren zodat de ondertoezichtstelling beëindigd kon worden, maar de problematiek van dit gezin ging verder dan echtscheidingsproblemen en loyaliteitsproblematiek. Belangrijkste grond voor de ondertoezichtstelling was de bedreiging in de emotionele ontwikkeling van X en Y. Toch zag R. deze casus als een 'luxe' ondertoezichtstelling. Bij Bureau Jeugdzorg waren in het algemeen veel zwaardere gevallen in behandeling. In deze zaak was R. meer met de ouders bezig dan met de kinderen, want met de kinderen ging het over het algemeen goed, met uitzondering van hun ernstig geblokkeerde emotionele ontwikkeling als zij zich bij moeder bevonden.

De medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman deelden vervolgens aan R. mee dat het grote zorgen waren die zij hier ten aanzien van de twee kinderen noemde. Haar werd gevraagd waarom deze zorgen in het geheel niet naar voren kwamen in de door haar opgestelde plannen van aanpak van maart 2009, of andere stukken die voor verzoekster kenbaar waren. In deze plannen stond namelijk dat het goed ging met de kinderen sinds zij bij verzoekster woonden en dat er ten aanzien van verzoekster geen zorgen waren. R. antwoordde hierop dat dit kwam, omdat zij in de oude plannen van aanpak de geschiedenis en informatie van haar collega's niet mocht weglaten. Op de vraag waarom zij dan geen aanvulling had gemaakt met daarin haar zorgen, deelde zij mee dat zij haar

zorgen over verzoekster en dus over de kinderen niet had vermeld vanwege de voortgang. Verzoekster reageerde namelijk overal op, zodat er telkens weer een wijziging moest plaatsvinden. Maar R. benadrukte hierbij dat zij alle zorgen over verzoekster wél duidelijk naar voren had gebracht in de wekelijkse overleggen waarbij verzoekster aanwezig was, dus verzoekster was hiervan op de hoogte.

Op de vraag van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman of R. zich kon indenken dat verzoekster angst had dat zij door haar denkwijze haar kinderen kwijt zou kunnen raken, antwoordde R. dat zij in het belang van de kinderen handelde. Zij begreep de mogelijke angst van verzoekster om haar kinderen, maar zover was het lang nog niet. Haar onderzoek richtte zich nu op de achterliggende redenen waarom de kinderen aangaven bij vader te willen wonen. Dat wilde zij boven water krijgen.

Ten aanzien van de beantwoording van de vragen en verzoeken van verzoekster

Volgens R. had zij in grote lijnen antwoord gegeven op de e-mails en brieven van verzoekster, maar verzoekster kwam telkens met nieuwe mails en brieven. Op een gegeven moment had zij daarom niet meer op elke mail gereageerd. Zij had geen tijd om steeds op al deze mails te reageren. Volgens R. zou zij dan ook in herhaling vallen. Op de vraag van de medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman of verzoekster haar misschien zoveel mails met vragen over het welzijn van haar kinderen stuurde, omdat vader deze niet beantwoordde, antwoordde zij dat verzoekster en vader regelmatig contact hadden via de mail. R. wilde niet tussen vader en moeder staan in hun communicatie. De communicatie met moeder ervoer R. als eindeloos, want zij maakte overal een punt van. Toen zij nog wekelijks overleg hadden, duurden gesprekken met moeder soms wel twee uur. Een keer had zij geen agenda gemaakt. De keer ervoor hadden zij lang gepraat over één agendapunt. De overige punten waren niet besproken. Verzoekster wilde zonder nieuwe agenda niet deelnemen aan het overleg. "Ik heb me niet kunnen voorbereiden" waren de woorden van verzoekster.

Omdat moeder tijdens het wekelijks overleg regelmatig haar woorden, van de ouder-/gezinsbegeleider en van vader, anders opnam dan dat zij bedoelden, had R. een keer opgemerkt dat het gemakkelijk zou zijn geweest als zij het gesprek hadden opgenomen. De week erna ging moeder het overleg daadwerkelijk opnemen. Moeder lijkt altijd achterdochtig. Op de vraag van de medewerkers van de Nationale ombudsman of verzoekster daar misschien een reden voor had, antwoordde R. dat zij niet wist waarom. R. vermoedde dat verzoekster uit onmacht handelde. R. had in ieder geval nooit concreet met verzoekster besproken hoe zij de communicatie in goede banen konden leiden.

Ten aanzien van het geen of nauwelijks contact hebben met verzoekster en de kinderen

R. had de kinderen in totaal vier keer gezien, waarvan X maar drie keer. R. was het ermee eens dat dit zeer weinig was, maar dat had volgens haar wel een reden. R. was voorzichtig

in het leggen van contact met de kinderen. Ieder keer als zij de kinderen had gezien, liet verzoekster haar weten dat zij hierdoor overstuur waren. De kinderen gaven aan R. aan dat verzoekster hen uithoorde, waardoor het haar beter leek om geen contact meer met ze te hebben. R. had op dat moment ook minimaal contact met verzoekster. Tot en met maart 2009 vond vrijwel wekelijks gezamenlijk overleg plaats tussen verzoekster, vader, de ouder-/gezinsbegeleidster en R. Dit was in het kader van de terugplaatsing van Z bij vader. Tot aan de zomervakantie 2009 vond niet wekelijks maar wel regelmatig overleg plaats tussen verzoekster, vader, de ouder-/gezinsbegeleider en R. Sinds de start van de persoonlijkheidsonderzoeken zijn de contacten met vader en verzoekster minimaal. Dit had R. ook zo met hen afgesproken. Zolang de ouder-/gezinsbegeleider betrokken was en het goed ging met de kinderen, was er voor haar geen noodzaak om contact op te nemen.

Voor R. was de situatie rond de kinderen en de ouders duidelijk. Haar vermoedens werden bevestigd door de omgang met verzoekster. De kinderen spraken niet vanuit een loyaliteitsconflict, maar vanuit een reële situatie. Dat de Rapport van specialisten genoemd in documenten uit 2006 niet met haar inzichten overeenkwamen, kwam volgens haar omdat verzoekster erg slim is en de zaken naar haar hand kan zetten, aldus R.

Overige relevante informatie

In juni 2010 bracht het Nederlands Instituut voor Forensische psychiatrie en psychologie een rapport uit over de geestelijke toestand van zowel verzoekster als de vader van de kinderen. In dit rapport schreef de psychiater onder meer het volgende:

"Er werd door de gezinsvoogd van de kinderen, mw. R., een onafhankelijk onderzoek gevraagd van beide ouders in juli 2009. Dit betekende dat aan de rapporteurs geen andere informatie zou worden verstrekt dan die door ouders gegeven.

Vanaf het begin was dit al tamelijk onhoudbaar aangezien mevrouw R. zelf in telefoongesprekken met de onderzoeker wel informatie gaf. Onder andere gaf zij aan dat er met de vader van de kinderen niets aan de hand was, maar dat de moeder een psychiatrische stoornis heeft."

Verder deelde de psychiater mee dat de nog steeds voortdurende partnerstrijd problematisch was voor de kinderen, maar dat bij verzoekster geen autistische of persoonlijkheidsstoornissen konden worden vastgesteld.

Voorts gaf zij in het rapport nadrukkelijk het advies aan het Bureau Jeugdzorg om een gezinsvoogd bij het gezin betrokken te laten zijn, die minder partijdig was en recht zou doen aan het oordeel van beide ouders.

In juli 2010 verving het Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant gezinsvoogd R. door een andere gezinsvoogd.

Beoordeling Nationale ombudsman

Ten aanzien van de handelwijze van het Bureau Jeugdzorg vanaf november 2008

1. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat overheidsinstanties gevolg geven aan rechterlijke uitspraken. Dit uitgangspunt geldt zeker ook voor instanties die overheidstaken verrichten, zoals het Bureau Jeugdzorg. In het geval dat de rechter een hoofdverblijfplaats van de kinderen vaststelt in een door die instantie begeleide situatie, moet deze vaststelling van de hoofdverblijfplaats leidend zijn voor het handelen van die instantie en moet die zich volledig inspannen om de hulpverlening in dat kader te laten plaatsvinden.

2. Zowel in eerste instantie in 2006 als in hoger beroep in 2008 heeft de rechter zich grondig uitgesproken over de hoofdverblijfplaats van de kinderen, namelijk bij verzoekster. De twee eerdere gezinsvoogden hebben zich geconformeerd aan deze uitspraken en hun hulpverlening binnen dit kader uitgevoerd. Gezinsvoogd R. heeft echter, direct na haar aantreden, besloten dat er signalen waren om de geschiktheid van de hoofdverblijfplaats van de kinderen bij moeder ter discussie te stellen. Deze signalen bestonden uit uitspraken van de kinderen X en Y dat zij liever bij hun vader wilden wonen, en uit de door haar geconstateerde tekorten in de opvoedingskwaliteiten van verzoekster. Voorts had R. twijfels over de geestelijke toestand van verzoekster, die bij de opvoeding van de kinderen belemmerend zou werken.

Al deze signalen waren echter al eerder door de rechter overwogen en beoordeeld. De rechter was daarbij tot de conclusie gekomen dat de meningen van de kinderen X en Y voortkwamen uit een loyaliteitsconflict waar zij vooral door het handelen van de vader in waren terechtgekomen. Voorts had de rechter bepaald dat de opvoedingskwaliteiten van zowel de moeder als de vader voldoende waren om de kinderen te kunnen opvoeden. Omdat moeder, in tegenstelling tot vader, bij de opvoeding ruimte aan de kinderen gaf om de andere ouder in hun leven te betrekken, heeft zowel de rechtbank als het gerechtshof er nadrukkelijk voor gekozen om de hoofdverblijfplaats bij moeder te laten zijn.

3. Het Bureau Jeugdzorg kan de hoofdverblijfplaats van de kinderen slechts ter discussie stellen als na de uitspraak van de rechter zodanige wijzigingen in de situatie van het kind optreden, dat hulpverlening binnen dit kader niet meer in het belang van het kind zou zijn.

Het Bureau Jeugdzorg dient deze situatie dan zorgvuldig te onderzoeken en bij bevestiging van deze wijzigingen de zaak ter beslissing aan de rechter voor te leggen. Het is dan aan de rechter om na het horen van de betrokken partijen te toetsen of deze situatie een andere uitspraak noodzakelijk maakt.

De Nationale ombudsman volgt gezinsvoogd R. dan ook niet in haar keuze om, tegen het eerdere beleid van de andere gezinsvoogden in en in strijd met de rechterlijke uitspraken,

een geheel andere weg in te slaan door opnieuw onderzoek te doen naar de geestelijke toestand van verzoekster en de geschiktheid van de hoofdverblijfplaats van de kinderen X en Y. Dit geldt temeer, nu in de plannen van aanpak stond dat het met de kinderen goed ging, althans, dit is door R. niet tegengesproken en er zijn verder geen signalen van derden bekend die dit ontkennen.

Bovendien had R. de door haar aangedragen signalen, dat moeder ondanks de uitspraken van de rechter niet goed in staat zou zijn om de kinderen X en Y op te voeden, nergens vastgelegd. Pas bij een rechtszitting in maart 2009 maakte zij deze signalen kenbaar, zonder dat verzoekster zich hier vooraf, bijvoorbeeld door vermelding van de signalen in de plannen van aanpak, op had kunnen voorbereiden. De stelling van de gezinsvoogd dat de signalen eerder, in meerdere gesprekken met verzoekster, zouden zijn aangegeven, doet hieraan niet af, omdat de Nationale ombudsman dit vanwege gebrek aan verslaglegging niet kan controleren.

De Nationale ombudsman komt tot de conclusie dat de gezinsvoogd met haar werkwijze geen recht heeft gedaan aan de bindende betekenis van de rechterlijke uitspraken en zonder toetsbare motivering de hoofdverblijfplaats van de kinderen X en Y ter discussie heeft gesteld. Hiermee heeft zij onnodig ernstige onrust in het gezin van verzoekster gebracht, wat de van haar verwachte hulpverlening niet ten goede is gekomen. Hiermee heeft het Bureau Jeugdzorg gehandeld in strijd met het vereiste van rechtszekerheid.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de beantwoording van de vragen en verzoeken van verzoekster en het nauwelijks contact hebben met verzoekster en de kinderen

1. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit uitgangspunt geldt ook voor instanties die overheidstaken verrichten, zoals een Bureau Jeugdzorg, en impliceert dat van de gezinsvoogd een actieve en betrokken werkhouding wordt verlangd. In dit kader dient een gezinsvoogd contact te onderhouden met het kind maar ook met de ouders van het kind dat onder toezicht is gesteld. De ouders dienen te worden betrokken bij de beslissingen die de gezinsvoogd in het belang van het kind neemt en voor zover mogelijk, daarin te worden meegenomen. Om dat te kunnen bereiken moeten gezinsvoogden enerzijds goed bereikbaar zijn voor vragen van ouders en anderzijds ook zelf actief zijn in het contact opnemen met hen.

2. R. heeft tijdens het onderzoek gesteld dat zij in grote lijnen antwoord had gegeven op de e-mails en brieven van verzoekster, maar dat dit op een gegeven moment niet meer te doen was omdat verzoekster maar blééf schrijven. De communicatie met verzoekster was volgens R. eindeloos, omdat zij overal een punt van maakte. R. had daarbij echter aangegeven nooit concreet met verzoekster te hebben besproken hoe zij de communicatie

in goede banen konden leiden.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat van een gezinsvoogd niet kan worden verwacht dat zij op elk informatieverzoek direct antwoord geeft, zeker niet wanneer deze informatieverzoeken elkaar in hoog tempo opvolgen. Wel had van de gezinsvoogd mogen worden verwacht dat zij contact met verzoekster had opgenomen om te bespreken of er over de wijze van communicatie afspraken konden worden gemaakt. Op die manier had zij kunnen laten merken dat er oog was voor de positie waarin verzoekster zich op dat moment bevond, namelijk onzekerheid ten aanzien van het welzijn van haar kinderen en ten aanzien van de discussie over de hoofdverblijfplaats van hen.

Dat verzoekster zich in haar eerdere contacten misschien achterdochtig of dwingend heeft opgesteld, mag aan het onderhouden van contact niet in de weg staan. Van een professionele organisatie als het Bureau Jeugdzorg mag immers worden verwacht dat het leert met dit soort situaties om te gaan alsook kijkt naar de eigen rol daarin en op zoek gaat naar mogelijkheden om de communicatie te verbeteren. Nu de gezinsvoogd niet met verzoekster in contact is getreden om te proberen de communicatie in goede banen te leiden, is bij verzoeker de indruk ontstaan dat de gezinsvoogd niet betrokken was en de zaken omtrent de kinderen alleen met de vader besprak. Hiermee is gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

3. Voorts heeft R. tijdens het onderzoek gesteld dat zij in een jaar tijd slechts vier keer contact met de kinderen had gehad. R. was van mening dat de kinderen na contact met haar werden uitgehoord door verzoekster, waardoor het haar beter leek om hierna geen contact meer met ze te hebben. Zolang de ouderbegeleider betrokken was en het goed ging met de kinderen, was er voor haar immers geen noodzaak om contact met ze op te nemen.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat professionele hulpverlening door Bureau Jeugdzorg niet alleen bestaat uit de directe contacten tussen gezinsvoogd en het betrokken gezin, maar ook uit het coördineren van verschillende hulpvormen door de gezinsvoogd. Als er een goed contact is met een door de gezinsvoogd ingezette ouderbegeleider en er zijn geen zorgen omtrent de kinderen, is het niet noodzakelijk dat de gezinsvoogd de kinderen vaak ziet. Echter, ten aanzien van het gezin van verzoekster heeft de gezinsvoogd duidelijk aangegeven zich ernstige zorgen te maken over het welzijn van de kinderen bij moeder, die zouden kunnen leiden tot een wijziging van de hoofdverblijfplaats van de kinderen bij haar. Het is daarom niet begrijpelijk dat de gezinsvoogd er ondanks die zorgen voor heeft gekozen om zo weinig contact met de kinderen te hebben, en deze contacten nooit te laten plaatsvinden bij moeder waar de zorgelijke situatie daadwerkelijk kon worden geobserveerd. Ook dit getuigt niet van een actieve en betrokken werkhouding van de gezinsvoogd. Hiermee is gehandeld in strijd met

het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de weigering om een andere gezinsvoogd toe te wijzen

1. Het redelijkheidsvereiste houdt onder meer in dat overheidsinstanties de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit vereiste geldt ook voor instanties die overheidstaken verrichten zoals het Bureau Jeugdzorg. Wanneer een ouder Bureau Jeugdzorg verzoekt om een andere gezinsvoogd aan te wijzen, wordt er pas na een zorgvuldige belangenafweging gereageerd op dit verzoek.

2. De Nationale ombudsman stelt voorop dat een gezinsvoogd er in eerste instantie voor de belangen van het kind is. Het kind is in beginsel gebaat bij één en dezelfde hulpverlener omdat het niet gemakkelijk is steeds opnieuw iemand anders te moeten vertrouwen. Dit zal ook de bestendigheid in de hulpverlening niet ten goede komen. Daarom is het aanwijzen van een andere gezinsvoogd niet altijd aangewezen in het geval een gezinsvoogd een beslissing neemt waar (één van) de ouders het niet mee eens zijn, of in het geval klachten over de gezinsvoogd gegrond worden verklaard. Pas als door de verstoorde relatie tussen de gezinsvoogd en de ouder(s) en/of de kinderen een werkbare situatie onhoudbaar is geworden en ten koste gaat van de hulpverlening aan het kind, kan er een moment komen dat het toewijzen van een andere gezinsvoogd een oplossing kan zijn.

3. In zijn reactie van 21 januari 2009 heeft het Bureau Jeugdzorg onder meer overwogen dat de contacten tussen de kinderen en de gezinsvoogd tot dan toe goed waren en dat de gezinsvoogd op dat moment tijdelijk was. Gezien deze belangenafweging kan de Nationale ombudsman het Bureau Jeugdzorg volgen in zijn beslissing om geen andere gezinsvoogd aan te wijzen.

In zijn reactie van 7 juli 2009 heeft Bureau Jeugdzorg vervolgens meerdere belangen tegenover elkaar gesteld, te weten de wens van de kinderen om geen contact meer te hebben met de gezinsvoogd en de verhouding van verzoekster met de gezinsvoogd aan de ene kant en de continuïteit van de hulpverlening en de kwaliteiten van de gezinsvoogd aan de andere kant.

Uit de reactie is echter niet gebleken dat deze belangen daadwerkelijk tegen elkaar zijn afgewogen. Het is namelijk onduidelijk waarom de continuïteit van de hulpverlening van groter belang wordt geacht dan de verstoorde relatie tussen de kinderen en de gezinsvoogd, terwijl deze belangen juist met elkaar in conflict lijken te zijn. Dit is echter niet uitgezocht of nader gemotiveerd, waardoor deze vraag is blijven bestaan. Gelet op het bovenstaande is de Nationale ombudsman dan ook van oordeel dat er in de reactie van 7 juli 2009 geen zorgvuldige belangenafweging heeft plaatsgevonden. Hiermee heeft Bureau

Jeugdzorg gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste. Nu tijdens het onderzoek is gebleken dat de gezinsvoogd inmiddels is vervangen, zal de Nationale ombudsman een aanbeveling op dit punt achterwege laten.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, vestiging Den Bosch, is gegrond ten aanzien van:

de handelwijze van november 2008, wegens schending van het vereiste van rechtszekerheid;

de beantwoording van de vragen en verzoeken en het nauwelijks contact hebben met verzoekster en de kinderen, wegens schending van het vereiste van professionaliteit, en;

de weigering om een andere gezinsvoogd toe te wijzen, wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

Onderzoek

Op 22 juni 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, vestiging Den Bosch. Naar aanleiding van dit verzoekschrift heeft op 25 september 2009 een gesprek plaatsgevonden tussen verzoekster, medewerkers van het Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant en medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman.

Vervolgens werd naar de gedraging van Bureau Jeugdzorg, vestiging Den Bosch, die wordt aangemerkt als een gedraging van Stichting Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant, een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het bestuur van de stichting verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Hierna kregen het bestuur en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd aan het bestuur een aantal specifieke vragen gesteld en werd de betrokken gezinsvoogd gehoord.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan de betrokkenen.

De reacties van verzoekster en het bestuur gaven aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Het verzoekschrift van verzoekster van 22 juni 2009 met bijlagen.
2. Nadere informatie van verzoekster van 9 juli, 14 augustus en 2 en 17 oktober 2009.
3. Verklaring van betrokken gezinsvoogd R. van 28 december 2009.
4. Nadere informatie van gezinsvoogd R. van 12 januari 2010.
5. Reactie van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant van 23 februari 2010 met bijlagen.
6. Reactie van verzoekster van 21 maart 2010 op verklaring gezinsvoogd R. met bijlagen.
7. Nadere informatie van verzoekster van 28 maart 2010.
8. Nadere reactie van Bureau Jeugdzorg van 26 mei 2010.
9. Nadere informatie van verzoekster van 22 en 28 juni 2010.

Achtergrond

Zie onder *bevindingen* of *volledige tekst* voor de volledige tekst van het rapport.